

Poliaci majú najprísnejší zákon o potratoch v Európe, Slováci sú podstatne liberálnejší

Branislav Krasnovský

21. apríla 2020 ✚ **Politika** ✚ **Potraty**

Poľskí liberáli bijú na poplach, obávajú sa totiž krátko pred prezidentskými voľbami v Poľsku sprísnenia existujúceho poľského zákona o potratoch.

Podľa liberálov má Poľsko už dnes jeden z najprísnejších zákonov o potratoch v Európe. V Poľsku sú potraty povolené len v troch prípadoch: 1. ak hrozí ohrozenie života alebo smrť matke, 2. tehotenstvo vzniklo dôsledkom znásilnenia, 3. plodu bola diagnostikovaná vážna zdravotná vada. Časť konzervatívnych a veriacich katolíckych Poliakov požaduje, aby sa táto tretia výnimka zo zákona vyškrtla.

V Poľsku sa ročne uskutoční približne 1000 potratov. Najčastejším dôvodom interrupcií je zdravotná diagnóza plodu. Mnohé poľské ženy ale podstupujú potrat nelegálne (čo môže mať fatálne dôsledky pre zdravie matiek) alebo jazdia do zahraničia, najmä do Česka, na Slovensko alebo do Švédska.

Pripravované sprísnenie potratového zákona rozvášnilo liberálov, ktorí napriek protiepidemickým opatreniam začali protestovať proti avizovanému sprísneniu potratového zákona protestami v osobných autách, kde si trúbením vynucovali pozornosť a snažili sa pomalou jazdou zablokať cestné komunikácie.

Čo sa týka zákona, podobne ako v minulom volebnom období sa prijatie zákona z procedurálnych dôvodov zaseklo pri čítaní. Veľká časť poľskej spoločnosti je značne konzervatívna a pred prezidentskými voľbami nechce žiaden kandidát na prezidenta riskovať výraznú stratu hlasov. Keďže aj liberálov je v Poľsku značné množstvo, nie je politická vôľa prijať alebo odmietnuť radikálny protipotratový zákon pred prezidentskými voľbami.

Voľba prezidenta v Poľsku by sa mala uskutočniť 17. 5. 2020, najlepšie pozície pre víťazstvo má súčasný poľský prezident Andrzej Duda, ďalší protikandidáti Władysław Kosiniak-Kamysz (umiernený konzervatívce) a Szymon Hołownia (poľský katolík) sú však pre Dudu nebezpečnými súpermi. Szymon Hołownia boduje u veriacich Poliakov, sympatie mu získava aj jeho manželka, ktorá je stíhacou pilotkou poľského vojenského letectva.

Pokiaľ Hołownia a Kosiniak-Kamysz sú prakticky vyprofilovaní, Duda sedí na dvoch stoličkách a rád by získal hlasy aj od katolíckych, aj od liberálnych či konzervatívnych voličov. Podľa niektorých analytikov preto práve Dudovi vyhovuje odsúvanie témy prísnejšieho zákona o potratoch až do obdobia po prezidentských voľbách. Časť hlasov liberálnych voličov však už Duda stratil, keď svojho času uviedol, že „*zabíjanie postihnutých detí (v prenatalnom štádiu) je jednoducho vražda*“.

Poľský parlament rokoval aj o zákaze sexuálnej výchovy v školách, poľské aktivity rozhorčene kritizovala Amnesty International a liberáli. Podľa liberálov prijatie konzervatívneho poľského zákona o sexuálnej výchove „*by podporovalo stigma, škodlivé stereotypy a homofóbiu v poľskej spoločnosti*“, čo sa

týka potratov, a tak by konzervatívny zákon „vytváral pôdu pre nenávisť a ignoranciu a obmedzil by prístup k potratu pre ženy v krajine, kde už dnes platí jeden z najprísnejších zákonov o potratoch v Európe“.

Súčasťou rokovaní parlamentu je aj požiadavka občianskej iniciatívy pod názvom „Zastavme pedofíliu“. Tresty odňatia slobody navrhujú signatári iniciatívy pre všetkých, ktorí „propagujú alebo schvaľujú zapojenie maloletých do sexuálnej činnosti“, a to „vykonávaním činností, ktoré súvisia s výchovou, vzdelávaním, zdravotnou starostlivosťou alebo starostlivosťou o maloletých“. Podľa liberálov je neprijateľné, aby sa vôbec venovala pozornosť kontroverznej kampani, ktorá prepája pedofíliu a homosexualitu. Podobne ako pri obmedzení potratov, aj v prípade návrhu o obmedzovaní sexuálnej výchovy išlo o občiansku iniciatívu, pod ktorú sa podpísalo viac ako 100-tisíc obyvateľov, čím si zabezpečili prerokovanie v Dolnej komore poľského parlamentu.

Liberálni aktivisti tvrdia, že treba obmedziť homofóbne aktivity Poliakov, ktorí sa okrem iného hrdia tým, že žijú v „zónach bez LGBT komunity“ (ide približne o 30 % poľskej populácie). Ide o to, že takmer stovka poľských obcí s viac ako dvanástimi miliónmi obyvateľov sa považuje za „zónu bez LGBT komunity“. Mestské zastupiteľstvá prijímajú rozhodnutia o ochrane mládeže „pred skazenosťou a sexuálnou indoktrináciou“. Na diskriminačné praktiky v týchto poľských obciach upozorňujú medzinárodné inštitúcie aj inštitúcie EÚ, no zatiaľ bezvýsledne. Pre tolerantnú slovenskú spoločnosť je predstava „zón bez LGBT komunity“ nepredstaviteľná.

V porovnaní s Poľskom má Slovensko podstatne ústretovejší a liberálnejší potratový zákon. Snahy o novelu zákona o umelom prerušení tehotenstva sa neskončili úspešne. Aktivity verejnosti (Pochod za život 2019) vyzneli do prázdna, rovnako ako aktivita poslanca Vašečku z jesene 2019, ktorý chcel zakázať potraty bez vážnych dôvodov a tzv. potraty na požiadanie (Vašečka chcel ponechať výnimku pri vážnom ohrození života a zdravia matky, vysokom riziku poškodenia plodu či pri tehotenstve, ktoré by bolo následkom znásilnenia). Poslanci Lukáč a Krajniak navrhovali v zákone skrátiť súčasnú stanovenú lehotu, keď môže žena podstúpiť interrupciu, z aktuálneho 12. na 7. týždeň tehotenstva. Obaja poslanci argumentovali tým, že je to ešte pred prvým tlkotom srdca plodu, ktorý sa dá potvrdiť ultrazvukom.

ĽSNS navrhovala lehotu upraviť na 8 týždňov tehotenstva. Sprísniť chcela len takzvané potraty na požiadanie, novela ĽSNS nemala upravovať podstúpenie interrupcie v prípade ohrozenia zdravia ženy či rizika genetických chorôb dieťaťa.

Podľa bývalého predsedu parlamentu Andreja Danku (SNS), pri zmenách v potratovom zákone je potrebná diskusia a kompromis, téma by nemala byť politicky zneužívaná. Tému potratov podľa neho zneužili ĽSNS aj líder OĽaNO Igor Matovič. Koaličná SNS pripravila takisto návrh zákona o ochrane života, poslanci SNS boli ochotní o zákone rokovať, no ich pokus z decembra 2019 sa takisto skončil neúspechom.

Poslanci, ktorí požadovali sprísnenie potratového zákona na Slovensku takisto navrhovali, aby žena pred potratom disponovala všetkými potrebnými informáciami, čo potrat znamená a aká ekonomická a sociálna pomoc je každej žene k dispozícii. Chceli tiež, aby sa minimalizoval tzv. potratový priemysel, aby bolo zabránené súkromným klinikám a zdravotníckym zariadeniam vykonávať potraty cudzinkám, rovnako chceli diskutovať aj o výhreде vo svedomí.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/poliaci-maju-najprisnejši-zakon-o-potratoch-v-europe-slovaci-su-podstatne-liberalnejši/>